

Poradnik dla hodowcy i młodego lekarza

WSTĘP	3
--------------------	---

WARUNKI ZOOTECHNICZNE

1. Stajnia	5
2. Otoczenie stajni	11
3. Pastwiska	13
4. Karmienie w stajni	15
5. Ściółka	18
6. Ruch koni	19

ROZRÓD

A. Kłacz	20
1. Plan badania kłaczki przeznaczonej do rozrodu	20
2. Uwarunkowania anatomiczne i budowa narządów rozrodczych kłaczki	21
3. Nieprawidłowa budowa sromu	24
4. Stany zapalne	25
5. Badanie macicy	27
6. Zaburzenia spowodowane nieprawidłową czynnością jajników	38
7. Inseminacja	46
8. Farmakologiczne sterowanie rozrodem	49
B. Ogier	51
1. Plan badania ogiera	51
2. Anatomia narządów płciowych ogiera	53
3. Wnętrostwo	55
5. Prącie i napletek	57
5. Pobieranie nasienia, rodzaje pochwy i sposoby pobierania	58
6. Przygotowanie kłaczki do pobierania nasienia lub fantomy	59
7. Ocena nasienia	60
8. Wady plemników	61
9. Schorzenia i urazy powstałe przy kryciu	62
C. Opieka nad rozrodem	66
1. Ruja – występowanie i objawy, próba z ogierem	66
2. Badanie na owulacje	68

3. Krycie klaczy	71
4. Zapłodnienie	73
5. Rozwój zarodka	74
6. Badanie w kierunku ciąży: kiedy, ile i dlaczego	76
7. Wczesne resorpcje zarodków	77
8. Cięża bliźniacze	78
9. Przyczyny ronień	81
10. Cięża opieka nad klaczą ciężarną, przygotowanie do porodu	84

PORÓD I ŻREBIĘ

A. Poród	86
1. Poród prawidłowy	86
2. Komplikacje w trakcie porodu	88
3. Błony płodowe	90
4. Wypadnięcie macicy	92
B. Opieka nad klaczą i źrebięciem po porodzie	94
1. Boks porodowy, stanowiska	94
2. Żywienie klaczy przed i po porodzie	94
3. Zabezpieczenie źrebięcia	95
4. Żrebię po urodzeniu – czym należy się przejmować	99
C. Schorzenia źrebiąt	104
1. Zatrzymanie smółki – zapobieganie, leczenie zachowawcze i operacyjne	104
2. Żółtaczka hemolityczna – konflikt serologiczny	107
3. Kulawki – wczesna i późna	108
4. Żrebię słabe po urodzeniu – przyczyny i postępowanie	109
5. Zapalenie pępowiny – przyczyny, leczenie	110
6. Posocznica	111
7. Niezarośnięty moczownik	112
8. Przepukliny – mosznowa i pępkowa	112
9. Przykurcz ścięgna zginaczy	114
10. Biegunki	116
11. Zapiaszczenia, lizawość	117
12. Odrobaczanie źrebiąt	118
13. Żrebię zjada kał matki – czy może?	119
14. Szczepienia – kiedy i przeciw jakim chorobom	120

D. Odsadzanie źrebięcia	121
1. Sposób i opieka nad odsadkiem	121
2. Kłacz po odsadzeniu źrebięcia – żywienie, pojenie, ruch, kontrola wymienia.....	121

UKŁAD POKARMOWY

1. Anatomia przewodu pokarmowego i dostęp przy badaniu	122
A. Schorzenia przewodu pokarmowego u źrebiąt	125
1. Morzyska i ich przyczyny	125
2. Morzyska spastyczne.....	126
3. Wpochwienie (wgłobienie) jelit	127
4. Uwięźnięta przepuklina pępkowa lub pachwinowa	127
5. Biegunki	128
6. Morzyska spowodowane zatkaniem i niedrożnościami przewodu pokarmowego	129
7. Rozszczep podniebienia miękkiego	131
8. Morzyska spowodowane utrudnieniem w oddawaniu moczu lub pęknięciem pęcherza moczowego.....	131
B. Schorzenia przewodu pokarmowego u koni dorosłych	132
1. Przyczyny morzysk oraz ich rodzaje i objawy	132
2. Plan badania przy objawach morzyskowych	133
3. Morzyska o przebiegu ostrym	137
4. Morzyska o przebiegu przewlekłym	140
5. Biegunki	143
6. Parazytozy	146
7. Zatkanie przełyku	148
8. Rozpoznanie wieku na podstawie uzębienia	149
9. Pielęgnacja uzębienia i zaburzenia spowodowane nieprawidłowościami w obrębie jamy gębowej	151

UKŁAD ODDECHOWY

1. Anatomia układu oddechowego	155
A. Schorzenia układu oddechowego u źrebiąt	157
1. Zachłusty w trakcie porodu i w pierwszych dniach życia	157
2. Bezdech po porodzie	158

3. Zapalenie górnych dróg oddechowych	158
4. Zapalenie płuc	159
B. Schorzenia układu oddechowego u koni dorosłych	161
1. Zapalenie górnych dróg oddechowych	161
2. Zapalenie płuc	162
3. Rozedma płuc	163
4. COPD Przewlekła choroba obturacyjna płuc	164
5. Dychawica świszcząca	165
6. Zapalenie zatok	166
7. Zwyródnienie i martwica małżowin nosowych	166
8. Powysiłkowe krwawienie z płuc	166
9. Robaczyce płuc u koni	167
10. Niedrożność przewodu nosowołzowego	167

SCHORZENIA NARZĄDU RUCHU

1. Układ mięśniowo-szkieletowy kończyn konia	168
2. Badanie kulawego konia	170
3. Pielęgnacja kopyta	175
4. Zapalenie tworzywa kopytowego	176
5. Gnucie strzałek	177
6. Rzekomy rak strzałki kopytowej i tworzywa kopytowego	178
7. Zwyródnienie trzyczki kopytowej	179
8. Jałowe zapalenie ścięgien tzw. nadwyreżenie lub naderwanie ścięgien	180
9. Zerwanie zupełne ścięgien	181
10. Przykurcz ścięgien	182
11. Zapalenie pochewek ścięgowych	182
12. Zapalenie okostnej – bukszyny	183
13. Nabicie napiąstka – zapalenie kaletki maziowej na stawie garstkowym	183
14. Kulawizna łopatkowa	183
15. Szpat	184
16. Wypadanie rzepki	185
17. Zbicie – odłamanie guza biodrowego	186
18. Urazy okolicy barku – kulawizna barkowa	187
19. Modzel łokciowy	187
20. Pipak	188

21. Niezborność ruchowa spowodowana uszkodzeniem 1. i 2. kręgu szyjnego	188
22. Nakostniaki	189
23. Złamanie kości	190
24. OCD – Osteochondrosis	192
25. Rozpadliny i szczeliny puszek kopytowej	193
26. Wrodzone wady kończyn	195

SCHORZENIA PRZEMIANY MATERII I ZATRUCIA

1. Ochwat	196
2. Mięśniochwat porażenny koni – Moglobinuria paralytica equorum	199
3. Zatrucie jadem kiełbasianym – botulismus	201
4. Zatrucia kokcydiostatykami	202
5. Zatrucia ołowiem	203

CHOROBY SKÓRY

1. Rany skóry	203
2. Choroby alergiczne skóry	206
3. Choroby rozrostowe skóry	208
4. Choroby zakaźne skóry	208
5. Pasożyty skóry	209
6. Gruda	210
7. Odgniecenia, odparzenia uprzężą lub siodłem	211
8. Przetoka kłębu	212
9. Pielęgnacja skóry	213

CHOROBY UKŁADU NERWOWEGO

1. Wirusowe zapalenie mózgu	213
2. Wścieklizna	214
3. Choroba bornaska	214
4. Urazy powodujące zaburzenia ogólne	215

CHOROBY OCZU

1. Jak rozpoznać ślepotę u konia	216
2. Urazy powieki i gałki ocznej	217

CHOROBY UKŁADU MOCZOWEGO

1. Kamica nerkowa	219
2. Pęknięcie pęcherza moczowego	220
3. Zapalenie pęcherza moczowego	220
4. Uszkodzenia cewki	221

SCHORZENIA ZAKAŻNE

1. Grypa koni – influenza	221
2. Ronienie zakażne klaczy	223
3. Zakażne zapalenie macicy	224
4. Rodokokoza źrebiąt	225
5. Wirusowe zapalenie tętnic	227
6. Żołąty	230
7. Otręt	230
8. Tężec	231

SCHORZENIA I NAWYKI OBNIŻAJĄCE WARTOŚĆ UŻYTKOWĄ KONI

1. Łykawość	233
2. Tkactwo	234
3. Dychawica świszcząca	234
4. Wady zgryzu	235
5. Ślepotą miesięczna	235

NAJCZĘSTSZE ZABIEGI OPERACYJNE

1. Kastracja	235
2. Przepuklina mosznowa	242
3. Usunięcie jajnika	244
4. Cesarskie cięcie	244
5. Wypadnięcie prącia i zabieg amputacji prącia	245

KALENDARZ PROFILAKTYCZNYCH ZABIEGÓW WETERYNARYJNYCH

1. Szczepienia przeciwko grypie i tężcowi.....	247
2. Szczepienia przeciwko ronieniu zakażnemu	247
3. Odrobaczanie	248

CHOROBY KONI ZWALCZANE Z URZĘDU.....	249
SPOSOBY PODAWANIA LEKÓW U KONI	249
TRANSPORT	251
HIERARCHIA W STADZIE	254